

بررسی عدالت جنسیتی در محتوای کتاب های فارسی (خوانداری) پنجم و ششم دبستان

راضیه ترکمان

دانشجو معلم دانشگاه فرهنگیان

چکیده

امام صادق (علیه السلام): عدالت، از آبی که شخص تشنه به آن می رسد شیرین تر است. عدالت، مفهومی است که همیشه بشریت برای رسیدن به آن تلاش کرده است. وجود عدالت در ریزترین تا والاترین مسائل، اهمیت دارد و همواره باب میل آدمیان بوده است. از طرفی مفاهیم اخلاقی باید از سنین کودکی به دانش آموزان، آموزش داده شود چه از راه کلامی و چه غیر کلامی. بر آن شدیم تا در این مقاله، میزان توجه برنامه ریزان کتاب های درسی فارسی پنجم و ششم دبستان را به مسئله عدالت جنسیتی بررسی کنیم.

واژگان کلیدی: عدالت، اخلاق، کتاب درسی

مقدمه

عدالت مفهومی ست که برای آن دو تعریف ارائه میشود: یک تعریف نادرست و عامیانه و دیگری تعریف صحیح و اصلی این مفهوم. اگر از عموم مردم بپرسید «عدالت یعنی چه؟» قطعاً افراد زیادی عدالت را به معنای تساوی و تشابه در حقوق میدانند. شاید این گونه معنی کردن عدالت باب میل باشد اما درست نیست!!! زیرا زمانی از تساوی و برابری میان دو موضوع حرف می زنیم که تمام شرایط و جوانب نیر برای آن دو مساوی بوده باشد

معنی صحیح عدالت: قرار گرفتن هر چیز در جای خود عدالت نامیده میشود.

به دنبال مفهومی به نام «عدالت جنسیتی» کودکان جنبشی به نام فمینیسم شکل گرفت. اما باید توجه داشت، تعریفی که از عدالت جنسیتی ارائه می دهد اغلب بر تعریف نادرست عدالت، یعنی تشابه حقوق زن و مرد، بنا شده است که همین موضوع باعث مشکلات متعددی گردیده است. حال باید بدانیم تعریف درست عدالت جنسیتی چیست؟

عدالت جنسیتی: برای تفهیم بیشتر این مفهوم، دیدگاه شهید مطهری را بیان می کنیم. «اول باید بینیم آیا لازمه تساوی حقوق، تشابه حقوق هم هست یا نه؟ تساوی غیر از تشابه است. تساوی برابری است و تشابه یکنواختی. ممکن است پدری ثروت خود را به تساوی میان فرزندان خود تقسیم کند، اما به طور مشابه تقسیم نکند؛ مثلاً ممکن است این پدر چند قلم ثروت داشته باشد، هم تجارتخانه داشته باشد و هم ملک مزروعی و هم مستغلات تجاری، ولی نظربه اینکه قبلاً فرزندان خود را استعدادیابی کرده است، در یکی ذوق و سلیقه تجارت دیده است و در دیگری علاقه به کشاورزی و در سومی مستغلاتی، هنگامی که میخواهد ثروت خود را در زمان حیات خود میان فرزندان تقسیم کند، با در نظر گرفتن آنچه بر همه فرزندان میدهد، از لحاظ ارزش، مساوی با یکدیگر باشد و ترجیح و امتیازی از این جهت در کار نباشد. به هر کدام از فرزندان خود همان سرمایه را میدهد که قبلاً در آزمایش استعدادیابی آن را مناسب یافته است. کمی تغیر از کیفیت است. برابری غیر از یکنواختی است... مسلم است اسلام حقوق یکنواختی برای زن و مرد قائل نشده است؛ ولی اسلام هرگز امتیاز و ترجیحی برای مردان نسبت به زنان قائل نیست. اسلام اصل مساوات انسانها را بر باره زن و مرد نیز رعایت کرده است. اسلام به تساوی حقوق زن و مرد مخالف نیست. با تشابه حقوق آنها مخالف است» (مطهری، ۱۳۸۶، ص ۱۲۲)

طرح مسئله